

ბამონის ქოველ ღვე ორშაბათს ბარდა.

ფასი განცხადებისა: სურათის... განცხადება მიიღება ქართულს...
თუ საქმიანობა მოიხზოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბუნებს ავტორს.
წაღკე ნომერი «დროშისა» ღირს 5 კაპეიკა

«დროშისა» რედაქცია — სიმონონოვის ქუჩაზე, ნაწარვის სანდოში, 1-ლი კლასიკური გიმნაზიის უკან.
ხელოს-მოწერა მიიღება თბილისში რედაქციაშივე, ქუთაისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Вл. Тифлиси, въ редакцію «Дроша»
ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით—8 მ. 50 კ.; 10 თვით—8 მ.; 9 თვით—7 მ. 50 კ.; 8 თვით—7 მან.; 7 თვით—6 მ.; 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ. 50 კ.; 4 თვ.—4 მ.; 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

გორის მაზრის მხარეებში საზოგადოების გამომავალი უცხადებს ბ.ბ. საზოგადოების წევრთა, რომ 18 მარტს გორის ქალაქის გამგეობის დარბაზში იქნება ჩვეულებრივი კრება განსახილველად წლიური ანგარიშისა და საზოგადოების შემდეგი მოქმედებისა. (6—6)

რკინის გზის ტოტების გაყვანაზე კავკასიის აქტა მხარეში.

თბილისი, 10 მარტი.
ტრანზიტის გაუქმების შემდეგ, განსაკუთრებით ცხადი შეიქნა რკინიგზის ტოტების საჭიროება. უმთავრესმა რკინის გზის ხაზმა შეაერთა ორი უმთავრესი წერტილი აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ქვეყნების დაკრობისა— შავი და ბურჯანის (ქასპიის) ზღვები. ამ რკინიგზის ხაზის გაყვანით ძველი დიდ სარგებლობას მოელოდა. იგი ფიქრობდა იმ ძველის საფუძველზე გზის განახლებასა, რომლის წყალობით საქართველოს მიეცა დიდი მსოფლიო მნიშვნელობა— სიმდიდრე და ხალხთა შორის პატივცემული ალაგა. ჩვენ გვეგონა, რომ ბაქო-ბათუმის რკინიგზა გაუადვილებდა აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ქვეყნებს ერთმანეთ შორის აღებ-მიცემობას, დაკრობას და მრეწველობით წარმატებას, ჩვენ გვეგონა, რომ ამ ჩვენს დიდებულს დედამიწის ყელზე დასტრიალდებოდა მთელი ქვეყნის დოვლათი. საუბედუ-

«დროშისა» ჟურნალი, 10 მარტი.

ნუცა.
(სურათი ჩვენი ცხოვრებიდან)
(დასასრული)
შემოდგომის თბილი მზიანი ღვე იყო. შუადღისას ალექსანდრეს ბალი ხალხით გაივსო, მუსიკა უკრავს; აგურით მოკრიბებულ ბალის შუაგულ ალაგას ბავშვებს ქრიაშული გააქეთ; ყმაწვილებს სხვა-დასხვა გამღლები თავს დასტრიალებენ, უმეტესი ნაწილი ამ გამღლებთან ერთად ჭრანტუზის ქალები არიან, იმათი ერთმანეთთან უბოლოვო ტიკტიკი მხოლოდ მაშინ შესწყდება ერთ წუთს, როდესაც ბავშვებს დაუყვირებენ:
— N'allez pas si loin!
რა ტომთა ხალხს არ შეხედება აქ კაცი! რა ენაზე არ გაიგონებთ ლაპარაკს! და ყველა ეს ხმაურობა შემოდგომის თბილის მზის ჭერტასთან და შადრენის ჩუხჩუხებთან ერთად

*) იხ. «დროშა», № 53.

როდ, ამ ჩვენს იმედს ერთმა მცირე-ოდენმა შემთხვევამ ხელი შეუშალა. ღროთა ვითარების გამო მეროპისა და აზიის ხალხებს აეკრძალა ამ გზაზე საქონლს გადატან-გადმოტანა.

ბილვე, — უფრო სამწუხარო შედეგი ამ განკარგულებამ მოუტანა თვით ბაქო-ბათუმის რკინი-გზასა. მის გაკეთებაზე დაიხარჯა სამოც მილიონზე მეტი. მაშინვე წარმოების ძალღონეც მოეხსო. მას დაეხშო საფუძრო მოძრაობის კარები. ღღეს ეს რკინი-გზა სდგას გულ-ხელ-დაკრეფილივით, მისი შემოსავალი მის მოსამსახურეებსაც არა ჰყოფნის.

ერთად-ერთი საშუალება დარჩა, რომელიც, ბევრათ თუ ცოტათ მაინც არის, გამოიყენოს ბაქო-ბათუმის რკინი-გზას ამისთანა უნუგეშო მდგომარეობიდან. ეს არის რკინი-გზის ტოტების დაკეთება ჩვენს ქვეყანაში.

შველამ ვიცით, რომ ჩვენი ქვეყნის მეურნეობა დიდ უბედურებაშია ჩაუარდნილი უგზო-უკელოების გამო. იქ, სადაც ყოველი მაზრა, ყოველი ხეობა რკალსავეთ შემოხლულულია უმაღლესი ქედებით და სერებითა, აბა, იქ თვით უძლიერესმა მშრომელმა და წარმატების მსურველმა ხალხმაც რა უნდა გააწყოს? რომ კიდევ ქედ-უღრეკელად სწევდეს წლითი-წლობამდე შრომის უღელსა, რა უნდა ჰქნას, თუ მის ჭირნახულს ვერსად გაიტანს, თუ რომ ერთი მაზრა მერე მაზრას ვერ მააწვდენს თავის ნაწარმოებსა? შინ

რადაც უკბილ სიამოვნებას აგრძობინებს კაცს. შეანასკნელ მოდაზე მორთულ-მოკმაზული ქალები ცოტა უფრო გვიან გამოჩნდნენ. ისინი თავ-მომწონედ აუხს უვლიან გარშემო, თვალებს ბეჭუტავენ და კავალრებთან ვარჯიშობენ მახვილ-სიტყვაობით. ში იმისი ბრალი, ვინც ამ მორთულებს მოურთავი ეჩვენებდათ; იმას თავით ფხამდის დაათვალერებენ და სასაცილოდ აიგდებენ.

ბი, ნუცაც ჯავრით აღვლევებული და აღშფოთებული მთელი ღამის ნათევი, გაუთავებია თუ არა გაკეთილები, საჩქაროდ მორბის ზემოდ ბაღისკენ. ამის ეშხით სავსე პირის სახე და კეკლუცი ტანი არას ჰკარგავს უშნოდ შეკერილ კაბაში. ის ისე მსწრაფლად მოეშურება აუზთან, საცა თავისი ნიკო უნდა დაუხედეს, რომ ყურს არ უგდებს ირგვლივ ხალხის ლაპარაკს:
— რა ძველი მიღის კაბა აცვია!
— აფსუს, თითონ კი რა ლამაზია.
ნუცა ვერ მიმხვდარიყო, თუ რას

არ იცის, რომ ჩვენს მდიდარს ბუნებას ფიალი ყოველთვის სავსე უჭირავს ყოველგვარი მოსავლითა; მაგრამ ეს ამდენი ნაწარმოები, ამდენი მოსავალი ხალხისა სხვა-და-სხვა ხეობებში წლითი-წლობამდე მუდამ ან ლაება, ან უქმად მიაქვს მოვაჭრე ყვავ-ყორანსა. მარტო ერთი ძახეთის ნიადაგი შესძლებდა ღვინით მთელის რუსეთისა და მეროპის დაკმაყოფილებას, რომ ღვინის გატანის საშუალება ჰქონდეს. მას არა აქვს გზა და ამისთვის არც იმის ნაწარმოებსა აქვს არც ხეაფი და არც ფასი. ან კი რითი უნდა ჰქონდეს ხეაფი და ბარაქა? მშრომელს კაცს მხოლოდ მაშინ უკეთდება გული, როდესაც ჰხედავს, რომ მისი შრომა სრულად დაჯილდოვებულია. იმას მხოლოდ მაშინ ემატება ერთი-ორად ჯაფის სურვილი და ძალღონეც ერთი-ორად ეძლევა, თუ კი დარწმუნებულია, რომ მის ნაწარმოებს შეჰყავს იგი კეთილ-მდგომარეობაში. აბა, რითი გაიმხნევოს გული ჩვენებურმა შორეულ მაზრის მეშხა ხალხმა, როცა დარწმუნებულია, რომ იმის ნახევარსაც ვერ მოიხმარს, რაც მოუშვია. მე ხომ მარტო ძახეთზე არ ვამბობ ამას. შოველი ხეობა ჩვენში, ყოველი მთის სოფელი კახეთზედაც უარეს მდგომარეობაშია. ძახეთს გზატკეცილი მაინცა აქვს; სხვა მაზრებს კი შეხედება ისეთი წელიწადი, რომ ბილიკიც აღარა აქეთ ხოლმე და უგზო-უკელო ხეობებში ტუსალებსა-სავით კარ-დახშულნი რჩებიან მცხოვრებლები.

ნიშნავს ნიკოს ბარათი, თუმცა ხუთჯერ მაინც გადიკითხა შემდეგი: «ჩემო სიცოცხლე ნუცა! საჭირო რამა მაქვს სათქმელი, სახლში ვეღარ გნახავ. ხვალ პირველ საათზე მოდი ბაღში, აუზთან დაგხვდები. შენი ნიკო.»
ძალი გულის ძგერით მოელოდა თავის ნიკოს; ნუ თუ იგი უბირობდა ლალატობას და აღარ უყვარდა?
ნიკოც გამოჩნდა, ხელი ჩამოართვა ნუცას და გაიხმო შორს კუნტულში, საცა უფრო ნაკლებად დაიარებოდა ხალხი. ნუცა გაუაციცებული თვალბეჭებით შესცქეროდა, უნდა ამოეკითხნა, თუ რის თქმა სწადიან იმას, მაგრამ ნიკოს ნაღვლიანი თვალები სიყვარულის მეტს არას ეუბნებოდნენ. შეყვარებულნი დიდხანს გაჩემებულნი ისხდნენ, ბოლოს ნიკომ წამოიძახა ამოხხვრით:
— მრევანს გადამიყვანეს, მგონი, დედაჩემს უთხოვია; შეუტყვია, რომ ქორწილი გეწადიან, უნდა გაგვაშოროს.
ზაცრეცილი ნუცა ხმა ამოუღებლივ სმენად გადიკო.

ჩვენ აქამომდე განსაკუთრებით მეურნეობაზე გვექონდა ლაპარაკი, მაგრამ მთელი ხალხის წარმოება მარტო ერთს მეურნეობას არ შეიცავს. რამდენადაც მრავალ-გვარი და მდიდარია ჩვენი ქვეყანა, იმდენად მისი წარმოებაც სხვა-და-სხვა გვარია, რომელთაც ესაჭიროებათ აღორძინება; მაგრამ არც ერთს წარმოებას კი ისეთი დიდებული მომავალი არ მოელოს, როგორც მადნეულის წარმოებას ჩვენს ქვეყანაში.

ჩვენი ქვეყანა მთა-გორაა; მას არა აქვს არც ნილოსის ქალებსავეთ პოხი-ერი და ვრცელი ველები, არც საბერძნეთსა და იტალიასავეთ ზღვებში გაწოლილი მკლავები, რომ ან ზღვის მოხელობამ, ან ჭირნახულის სიმრავლემ მას დაუდგას ოქროს კოშკები. მაგრამ მაგიერად ამ თოვლიან ქედების გულში და ჩაღრუბლულს ქალების კალთებში არის ურიცხვი სიმდიდრე მადნეულობისა. თვით უძველესს დროშიაც ყოფილა ჩვენი ქვეყანა ამ მხრით შენიშნული. მოვიგონეთ საბერძნეთის წარჩინებულის გმირის იაზონის მოგზაურობა ძალხიდაში ოქროს მატყლოვანის ვერძის წარსატაცებლად. მს ოქროს მატყლოვანი ვერძი, ესე იგი, ჩვენი ქვეყანა დღემდის ელის უცხო ქვეყნის მცოდნე კაცებს და იმათს ფულს, რომ მათის დახმარებით მისცეს და მიუთვალოს თავის შეილებს ბაჯალლო ოქროები. არც ერთი ისეთი მცირე ხეობა არ არის ჩვენს მხარეში, რომ იქ რაიმე მაღა-

— მაგრამ ის კი არ იცინა, ცხრა მთის იქითაც რომ ვიყოთ, ჩვენ ერთმანერთს ვერაფერ ვერ გაგვაშორებს, განა ნუცა?
ნუცამ მხარულად შეხედა, ხელი მხურვალედ მოუჭირა და აღტაცებით წამოიძახა:
— მეფიცები, ნიკო, რომ შენს მეტს არავის შევირთავ, სინამ სული პირში მიდგია. მიყვარხარ და ყოველთვის მეყვარები. მართი გამაგებინე, როგორ მოხდა ეგ საქმე.
— ბი, როგორ იყო: გუშინ შუადღისას დამიბარა ჩვენმა უფროსმა და გამომიცხადა: «რადგან მირიანში ვაკანსია გაიხსნა, იქ გადამიყვანინარო; გამაგირიც ბევრი გექნებაო, ღმერთი ახსენე და ხვალვე გასწიე შენს ბინაზეო.» მე, თავზარდაცემულმა, რაღაც წაუბეჭებულტე, მგონი ისა, რომ ქალაქს შეჩვეული ვარ და არც გამაგირის მომატებაა საჭირო, მაგრამ იმან მოკლედ მომიჭრა: «ღირს ხანია, დედა თქვენი ჩივის თქვენზედ და მთხოვს ქალაქიდან გადაგიყვანოს. ბევრი ლაპარაკის დრო არა მაქვს,

ნი დაფარული არ იყოს, როგორც, მაგალითად, რკინის, ან შავი-ქვის, სპილენძის, ან ვეცხლის, ქვა-ნახშირის ან მარმარილოს და ათასი კიდევ სხვა. მაგრამ ეს ამდენი აურაცხელი სიმდიდრე მიუწოდებელია წარმოებისათვის, უსარგებლოდ ძვეს ხალხისათვის, ამიტომ რომ გზა არა აქვს და წარმოებას იქ ხელი ვერ მიუწვდება.

მითის მხრით ჩვენს ქვეყნის წარმოების უნუგემო მდგომარეობამ და მეორეს მხრით ბაქო-ბათუმის რკინის გზის უმოქმედობამ გამოაწვია ჩვენს ხეობების შეერთება რკინი-გზის ტოტებითა დიდს რკინი-გზასთან, რომელსაც საგანად-ლა დარჩენია ჩვენს ქვეყნის წარმოების გაძლიერება და მისი კეთილ-მდგომარეობა. ნათქვამია, ერთი კირი მარგებელი არისო. თუმცა ტრანზიტის მოსპობამ დიდი ზარალი მისცა მავკასიის ალუმ-მიცემობას და მრეწველობას, მაგრამ მაგიერად მან ძალა-უნებურად დაუახლოვა მავკასიის რკინი-გზის საზოგადოება ხალხის საჭიროებას. რკინი-გზის საზოგადოებამ განიზრახა თავის ბაქო-ბათუმის რკინი-გზას შეუერთოს ტრანზიტით მოკლებული ტერიტორიის წარღობა, აი, ამან გადასწყვიტა სხვადასხვა მხარეებში რკინი-გზის ტოტების გაყვანა, რომ ამ მხარეებიდან გამოვიდნოს, რაც შეიძლება, ბევრი ტერიტორია მდინეულობისა, ჭირახულისა და მრავალ-გვარი მრეწველობის ნაწარმოები, დასდევს ყოველს საქონელს კარგი ფასი და დაჯილდოვოს ხალხის შრომა. ამ სახით რამდენადაც ყოველი მხარისა და კუთხისათვის ძვირფასია რკინი-გზის გაყვანა, რამდენადაც ეს რკინი-გზა აღამაღლებს ამ კუთხის ხალხის წარმოებას და კეთილ-მდგომარეობას, იმდენად თვით ჩვენი ხალხიც მონდობილი

უნდა იყოს, რომ რკინი-გზის საზოგადოებას ხელი შეუწყოს, გაუადვილოს ეს ქვეყნის გამამდიდრებელი და ხალხის კეთილ-მდგომარეობაში ჩამოღები საქმის ასრულება.

შინაური ძროხისა

სუთშაბათს, 8 მარტს, მანქანა-ნობას დაეწყო დიდი დღესასწაული, ბაი-რამბა, რომელსაც დღესასწაულებს სამ დღეს; მაგრამ, რადგან მეოთხე დღე ჩვენურს კვირა დღეს მოდის, ამიტომ, როგორც ამბობენ, თბილისში ოთხს დღეს იდღესასწაულებენ თათრები ბაი-რამბასა.

ამ დღესასწაულს ძალიან მადანად ატარებენ თათრები ქვეყნში და თამაშობაში. დიდიდამ მოკიდებული საღამომდის დაიარებენ ერთმანეთში. ყველას სტოლი აქვს მომზადებული, როგორც ჩვენ ვიცით ხალხმე ასაწვდიწადსა და ადღგომას. სტოლზე გამაღობა სხვადასხვა აზიური გემოანის ხილულობა, მომეტებულ ნაწილად უნდა-შაქრითა და გვერდებულად, ხვრეთუ ბლომად სხვა ხმელი ხილიც. როგორც ჩვენ ერთმანეთს ვგებრებთ ჩუჩხელებითა თუ გოზინუთ, ისე ისინი უთავაზობენ ერთმანეთს თავიანთ საუკრულს ნაბათს, ანუ უნდა-შაქარს, რომლისაგანაც აგებენ ყოველ გარს ჭიჭურებსა—იქ მხესაცა ჭანსავთ გამოყვანილს, მთავრესა და ვარსკვლავსაც. ღამებს, ანუ სხვა რამე საგანს. მაგრამ ყველაზე დიდს პატივში იმყოფება, ესრედ წოდებული, «ფაშაგა», რომელსაც ახაგებენ ყველთ, შაქრით, კრბთი და ათას გარს სურნელებით. «ფაშაგა» გვერსათ, ძაფებისაგან არის გაკეთებული. ძალიან გემოელი რამ არის,—თუ არა სჯობის კვრამაელთა საკონდიტრების ნაწარმებს, არც ჩამოუვარდება. მაგრამ, რადგან ცოტა ძვირია, მარტო მდიდარი თათრის სასაღებში თუ შესაღებთ.

მოვალ; ვინ რას მიხედება, თუ სად მივდივართ.

ნუცა ცოტათი დამშვიდებული და ბრუნდა შინ. მეორე დღეს ერთი კიდევ გამოვსალმა თავის ნიკოს. პირიქით, თითონვე ამხნეებდა მას და თავის თანესაც აჯერებდა, რომ მალე სანატრელი დღეები დაუდგებათ.

ბაეილა ორი თვე, სამი თვე, ექვსმა თვემაც გაიარა; მაგრამ ნუცას თავის ნიკოსაგან ერთი სტრიქონიც არ უნახავს. ძალიან ერთი-ორჯერ დააპირა მიწერა, მაგრამ თავ-მოყვარეობამ დასძლია, არ მოინდომა პირველად თითონ გამოხმაურებოდა. საბრალო ჩამოდნა წიგნის მოლოდინში, აღარა ესმოდა-რა, თუ რას სჩადის, საქმეზედაც უნებლივ გული აიკრუა, ყმაწვილებს ვეღარ ასწავლიდა გულ-მოდგინედ. ღედა მიუხედა ნაღლის მიზეზს და გაბრაზებული ლანძღავდა ყველა ახალგაზდა კაცებს. მლისაბედმა მოუხშირა სიარული, ის ხშირად, ვითომ და გაკვირთ, ჩამოაგდებდა სიტყვას, რომ ნიკო თავის დედას მხარულ წიგნებსა სწერსო. ნუცასთვის

პირველსავე დღეს თათრები წავლენ ხალხმე მისალოცად დიდ-გაცბოთან, მაგალითად, კონსულთან, თავიანთ უფროსს მოლასთან «შხადისტთან», რომელიც ესლა აჭმადია, და სხვა სახატო პირთან. უწინ გაიძლეებდნენ ხალხმე ზურნასა და ბაიარლებს და მდიდარ მისალოცად; წელს კი ზურნა აღარა ჭევენდათ. მის მაგიერ დაეჭირებინათ სამხედრო მუსიკა და სხარული მარშიკრით დადიოდნენ ერთი დიდის კაცის სასალოდგან მეორესაკენ. რამდენიმე ათასი კაცი მისდგება ამ მუსიკასა და ბაიარებს უკან. მრავალი ხალხი უყურებდა მათ ფანჯრებიდან, უსოებიდან და ხანებიდან.

სხარსეთის ქვეშევრდომი შვიდის ბაიარსით იასლენ თავიანთ კონსულს, რომელიც სოლოლაკში გუდოკინის ქუჩაზე სდგას. რამდენიმე ათასი ხალხი მოგროვდა ამ კარსა ქუჩაზე. მუსიკის სმა განუწყვეტელი იყო. ამდენი ხალხი მისწვდა ქუჩას, რომ ახლო მხლო დობებდა ჩამოწვა, ერთი კვდიც ცოტა მოიქცა და თათრის პატარა ბიჭიც მიწის ჩამოიტანა; მაგრამ არა დაშეშებია-რა. შემუსიკებს კონსულმა დააღებინა თათრული შარბთი, რომელიც მათ თითქო მოეწონათო, მაგრამ იმ თითო სტაქან შარბთის კი, უჩველია, თითო პატარა «რუმგა» არაყს არჩევენ. გამობძანდა თითონ კონსული, რომელსაც მიულოცეს ბაიარობა. კონსულმაც დალოცა ხალხი. პირველ საათზე გათავდა ცერემონია კონსულთან. პრეტესამი მუსიკით გასწია ისევე შვითან ბაიარისაკენ, საიდანაც იგი ახლა სხვა დიდგაცბოთან წავიდა.

სამეგრელოდამა გვერენ, რომ ჩვენი მხარე მეტის-მეტად უკან ჩამოარჩა საზოგადო ცხოვრებასა. სხვაგან, ვინც კი ბორც-მოქმედებას ჩაიღებს რასმე, ურნალ გაზეთების მხრე გამოაშვარავებისა უმინან, მაგრამ ეს «ახალი მოდური იარაღი» ბორცუბასთან საბრ-

ეჭვი აღარ იყო, წიგნის მოუწერლობა ავადმყოფობის მიზეზი არ იქნებოდა; უეჭველია, ნიკომ უღალატა.

მხლა ქალს თვალში აღარა მოსდიოდა-რა, გაკვეთილებს ისე უგულოდ ეკიდებოდა, რომ სათითაოდ ხელიდამ გამოეცალა. ბულ-დამწვარ ნუცას ძარღვები მოეშალა, ყველა უსამართლობა გულს უშფოთებდა და იმ სკოლაში, რომელშიც ასწავლიდა, ერთ მასწავლებელ ქალს გამოეცალარჩოა, როცა მას უსამართლოდ მოეპყრნენ და იქიდანაც დაითხოვეს. ეს უკანასკნელი ცხოვრების სახსარიც მოეშალა.

ამაობაში გაკიდა წელიწადი, რაც ნიკოსი აღარა გაეგო-რა. ნაღველმა ნუცა სრულებით შეიპყრო. მხლა კი მისი დედა გონებაზე მოვიდა, დაფაცურდა, ცდილობდა თავისი ნუცა გადაერჩინა, ისესხა ფული და ყოველ ღონისძიებას ხმარობდა ქალი გაერთო. მთელი დღე ატარებდა აქეთ-იქით ნაცნობებში, ბოლოს ისიც კი მოახერხა, რომ ორიოდეჯერ შეჰყარა ნუცა და ზაქარია; სამეფოდ გამზადებულმა კაცმა ყველა ღონისძიება

მოკვლად ჯერ არ უწამა ჩვენს ხალხსა. მთელ ზუგდიდის მხარეში, მაგალითად, მხლოდ რვა პირს ექნება ურნალო, ან გაზეთი დაბარებული, დახარჩებებში ბეგრმა არც კი იცის მათი ქვეყანაზედ არსებობა.

ზემო-ქართლიდამა გვერენ: ამ უმად ჩვენი პრევიციის ურნადება მიქცეულია ორს ფრად შესანიშნავ საგანზე — «ხადელებზე» და კვლეურაზე; «ხადელების» შესივდამ ვერა გზით ვერ მოიგია ჩვენს ნადაგზე ფებს, ვერა გზით ვერ დაგვირგვინდა საქმით... ეს სრულიად გასაკვირველიც არ არის: ჯერ ჯერობით ხადელების შესივდვის დასაწყებად და დასაჩქარებლად არავის არა გაუუთება რა, თუმცა აქ ამ საქმის თაობაზე გუბერნატორიც კი მობძანდა ამ ერთი თვის წინად. ბ. გუბერნატორმა თავის მხრით თავისი ღონისძიებანი იხმარა, მაგრამ საქმე მანც, ისევე უწინდებურს მდგომარეობაში იმყოფება; სიტუაციის და საქმის შორის დიდი მანძილია, სიტუაციის განსორცელება უჭირება.

ესლა ორიოდე სიტუა კვლეურაზე-ქნით თუ ითქმის, კალმით მანც არაიწერება ის ყოფა, როგორსაც კვლეურაში შეგვასწრო. ესლა თითქო ვაკვლდა!

სახელმწიფო ქონებათა სამინისტრო აპირებს თურმე ამ წესების შეცვლას ჩვენში, რა წესებითაც სახელმწიფო მიწები და სხვა საოჯაროები იჯარით იძლევა. ამ საგანზედ სჯას შესდგომიან კიდევ («მოსკ. უწყ.»)

გაზ. «მრავალტელეგრაფი» გასტინგშია გამოცხადებული: ამ ნომრებისა, რომლებსაც უკვეთ უკანასკნელი ტირაჟის მოგება. ამ სიადამა სჩანს, რომ «ტელეგრაფის» ჩრდილოეთის სასაგენტოში შეგატყობინა ზოგი ნომერი შედგომით. 200.000 მანათი რგებია შედგეტს ეს 16,087 სურისისა, და არა პირველს

ინმარა თავი მოეწონებინა. მერე, რომ დესაც ნუცას მლისაბედი და დედა ჩააცვიდნენ, ქალი უარზე აღარ დადგა, დათანხმდა, მაგრამ იი რასა სწერდა თავის მეგობარს მლონის:

«მეგობარო! შვიბრაღე შენი ნუცა, იგი უიმედო მდგომარეობაში არის. სიყვარული აღარა სწამს, რადგან უღალატა იმან, ვინც ყველაზე მომეტებულად უყვარდა. მარს უსამართლობის მეტს ვეღარას ხედავს, მოძაბუნებულმა ბრძოლა ვერ შესძლო, დედა აყვედრის, სიღარიბე აღრჩობს და ეხლა ის ნუცა, რომელიც დიდ იმედებს გაძლევდა, თავის უხასიათობით ირთავს ზაქარია ბ.—. თუ არ იცნობ იმას, წარმოიდგინე ორმოცდაათი წლის ქალარა-შერეული ჩასუქებული კაცი, ძველ ჩინოფიკთაგანი, რომელმაც სამსახურში შეიძინა ბლომად ქონება. მგრძობ, მღენეჯან, რომ გვერდით მყოლოდი, თავილამ ავიცილებდი ამ სისაძაგლეს... რა ექნა, დედა-ჩემი სიბერის დროს ულუკმო-პუროდ მაინც არ დარჩება...»

ნომერს; 8.000 მან. მეთორმეტს № 15,076 სერისას, და არა მეთორმეტს, № 15,075; ერთ ერთი ათას მანეთიანი მოკვება რგება 33-ს, № 2136 სერისას, და არა 33-ს, № 216 სერისას.

«დროებისა» კომპრომისი.

ს. ხაში, 2 მარტს. ღმერთმა თქვენ მტრისად ნუ დაჰმართოს, მეათხვეულნი, რაც დაგეჰმართა და გეჰმართება ჩვენი ასალი მამასახლისის ხელში!

როგორც იყო მოკვებულნი და მწერლისა და მამასახლისისაგან ფულების შეკმარებად, მათგან კვებულნი ჩვენს დაწოკებასად უკიდრულთ ბ. გუბერნატორთან. როგორც შეეძლო, საქმის გამოძიებად დაუნიშნავთ მარტის უფროსს თანამშრომელს და ჩვენთვის გულშემატკვარება მოხელეებზე შეგატყობინათ თუბრალოდ: ხვალ დილით გამოძიებულა მომხდება და სახლი მოუშინდეთ. ჩვენც ათადგან ცხელ თუბრალოდის გულადეთ მომხდებულა სახლით, მაგრამ სამწუხაროდ დღევანდელადინაც არაინ მოსულა საქმის გამოძიებად.

მოვინდომეთ საქმის კვლად განხილვა და რც თუბრალოდ ბ. გუბერნატორს მივართვათ მეორე თხოვნა, რომლითაც ვატყობინებდით: «იანვრის ოცდაათს ჩვენგან მომთმული თხოვნა ძილს მივცა, ერთ თვეზედ მეტი ექნება, რაც მამასახლისი და მწერალი თბილისში არიან და სოფელი უხატრონად არის. მამასახლისმა ამ ცოტასანში კიდევ მოასწრო ბორბტების ქმნა: ამ წლის ტუის სახმარი ფასი, 83 მანეთი და 25 კპ. ვატანეთ მამასახლისს ბ. მტყუპსთან და ამ ფულიდან ჩაუბარებია მხოლოდ 80 მანეთი, დანარჩენი 3 მანეთი და 25 კპ. ვაეი გზაში დაკარგულა. ბ. მტყუპი რამ კვირა ტყე შეგვარა, მანამ არ ჩავბარეთ მამასახლისისგან დაკარგული

მალაქის ერთ გამოჩენილ ქუჩაზე მშენებრად და მდიდრულად მართულ სახლში იჯდა ნუცა, ზაქარია ბაიყაძის ცოლი, მოდაზედ ჩაცმული, ღილა იყო. იმის დათეთილ და გაცრეცილ სახეზე გულგრილობის მეტს კაცი ვერას ამოიკითხავდა; ის მხოლოდ მაშინ გაიღიმებდა, როდესაც ნახავდა ამ სახლის სრულმფლობელს, თავის დედას, მართულს და სულის კმაყოფილებით შესულგასულს. ნუცა ისე ცივად უტკერდა საზოგადოდ კაცებს, რადგან იმათ მუხანათად სთვლიდა, რომ ქმარს ამისგან ლალატობის ეჭვი ერთ წამსაც არ გაუფლიდა გულში. მალს თვალში აღარ მოსდიოდა, ოღონდ კი ყოველ დღე ქალაღი ეთამაშნა. ბი, თუნდ დღეს, თუ არაინ არ მიიწვევს, მაშინ თითონ მიიპატიებებს სტუმრებს.

მს გონება დაუანტულივით გამოშტერებული გაიყურებოდა შორისკენ. ამ დროს მოახლემ კარი გააღო და შემოიტანა წერილი. ნუცამ უგულოდ მოჰკიდა ხელი, მაგრამ დახედა თუ არა ზედ წარწერილს თა-

ფული და უშეშობით ამ ცივ ზამთარში საიციისაგან დაეიტანა. შარშან გამოკვართვა სუთი თუმანი, რადგან ნაწილში მიწა გვაკვია, მთავრობისა ვთხოვ სამების კვლევი მოგვეცეს და ხარჯად მომინდებოდა; ფული დახარჯა და სოფელს კი არა ასარკებლა-რა. უმოწინავედ გთხოვთ დაგვეხსნათ ამ მამასახლისისაგანაო. მაგრამ აქამდინ ამ თხოვნისაგან არაფერი შედეგი ეტყოდა. მამასახლისი თავისუფრად ნაყარდობს და ატარებს დროს თბილისში; მოკვ არა ან სამი დღით, გააკეთებს თავის საქმეს, იშოვის სახარჯს და წავა.

ხალხი ისე შეწუხდა ასე საქმის განაწილებიდან რომ ბევრნი ამბობენ «გაუბრავდით და გუნივლეთ მამასახლისისა და მწერლის. ჩივილით ისინი ვატყობათ ჩვენზედ და თაიდაგან კი ვერ მოვიპოვებთ; ახლა უარესს ველით მათგან და სწორედ დირსნიცა კართლი მეტი დონე არ არის, უნდა ვითხოვოთ შეგვიდონ შეცოდებანი და ისეკ მივიღონ თავისთ მთავრელობის ქვეშ, თუ ისუღებულეს და ვატყობათ».

ლ. ჟანაშვილი.

უცხოეთი.

კიდევ შავ დრო უბაზოდ. შავი დროების თავედ ლიუ-იუნ-ჟუ არის. ის ეხლა სამოციის წლის მოხუცია, ტანადი და მეტად აბროიანი შეხედულობისა. მეთრი, როგორც თოელი, წვერ-ულვაში უფრო ამ შევენებენ იმის ვაჟკაცურს შეხედულობას. მირულს გულადობასთან იმას გონებაც გამჭირიანე აქვს. დახლოვებული გამგებელი და ორგანიზატორია; იმას ძალიან უყვარს გამბედავი და მარჯვე კაცები, რომელ ხალხსაც უნდა ეკუთვნოდენ ისინი, და გვერდიდამ არაოდეს არ იშორებს მათ. 20 წლის წინად, როდესაც ჩინეთის იმპერა-

ვის სახელს, აკანკალდა და გაკვირვებით შეხედა მოახლეს. იმანაც მოახსენა, რომ თქვენ ძველ ნადგომ სახლში მიეტანაო ფოსტალიონს და იქაურმა მეზობელმა მომცა თქვენთვის გადმოსაცემადო.

ნუცამ მოახლე დაითხოვა და გულს ხელი მიამეგლა ძვერის და მღელვარების დასაყენებლად. მერე მოჰყვა კითხვას:

«მალბატონო! უკაცრავად კი არ ვიყო, რომ ვარღვევ თქვენს მყუდროებას და ბედნიერებას, მაგრამ დიდხანს თავი ვიმაგრე და ველარ შევძელი; უნდა ჩემი გულის ბუხარი ამოვიყარო. მხლა კი მესმის რისთვისაც არც ერთ ჩემ მშურვალე წერილზედ პასუხი არ მაღირსეთ. აბა, მაგისთანა მდიდარ საქმოსთან, მე ღარიბლტაკი, რაღას მოგვეწონებოდი. ჩემთვის მკვდარია ის ნუცა, რომელიც ამ ერთი წლის წინად მეფიცებოდა მიყვარხარო და შენს მეტს არავის შევირთავო. დედა-კაცის ღალატი ახალი ამბავი არ არის. დაიწყელოს, ვინც შენისთანებს მიენდოს...»

ტორად ტუხი-ჩი იყო, ჩინეთის ჯარმა დაამარცხა აჯანყებული ტაიპინგები, რომელთ წინამძღოლათაც ეს ლიუ იყო. დამარცხების შემდეგ, ლიუს ცოტა რაზმი-ლა დარჩა და იძულებული შეიქმნა ამ რაზმით ანამის ჩრდილოეთის პროვინციებში გაქცეულიყო. ანამის მეფე სუსტი იყო და გრძობდა, რომ იმას არ შეეძლო თავის ძალით გაედევნა ლიუ თავის საბრძანებლოდგან; ამისაგამომეფემ გაუგზავნა ლიუს დესპანი და შეუთვალა—ჩემს მფარველობის ქვეშ მივიღებო. ლიუ დათანხმდა ამავდ. ამ დროს შავი დროების რიცხვი არ აღემატებოდა რაოდენიმე ათასს კაცს. იმათ დასდევს ანამის მეფესთან ხელშეკრულება, რომლის ძალითაც ნება მიეცათ დასახლებულიყვნენ მთებში და შეემუშავენინათ იქაური ველური ადგილები, იმ პირობით კი, რომ ადგილობრივ მცხოვრებლებთან მშვიდობიანად ეცხოვრათ. ლიუს წინად ძალიან ეშინოდა, ანამის მეფეს არ მოეხმა საშეფლად ჩინელები და არ გაედევნა იგინი ამ ქვეყნიდან; ამისათვის იმან იხმარა დალომატობა და ისე შეაყვარა თავი მეფეს, რომ ამ უკანასკნელმა შინაური პირუტყვები და თესლეულობაც აჩუქა. ლიუმ თავის გულ-უხეობით და გულ-კეთილობით მრავალი ხალხი მოიხმრო თავისკენ; დიდი სახელი გაუფარა მას და ყოველ მხრიდამ მოდიოდენ მასთან არამცხოვე კერძო პირნი, არამედ მთელი რაზმნიც, როგორც, მაგ., «მეითელი და მეთრი დროების» და შედიოდენ მისს რაზმში. ბოლოს საქმე ისე წაიყვანა ლიუმ, რომ ადგილობრივმა მცხოვრებლებმაც დაუწყეს მას მფარველობის თხოვნა. ლიუ ყველას, ვინც მასთან მიდიოდა, აძლევდა მიწებს და იქვე ასახლებდა. ამ გეარად მცხოვრებლების რიცხვი ბევრდებოდა და ამის კვალობაზედ შემუ-

ნუცამ ველარ გააგებლა კითხვა: წერილი ხელში დასტუმუნა და საშინელი ცენსით გადასვენა სკამზედ.

«დიდ-ხანს იყო ამ მდგომარეობაში. სადილობის დროს შემოვიდა მსახური და მოახსენა: კენინა მართა გთხოვთ მომხანდეთ საღამოზე ბეზიკ-ზეო. ნუცა, თავ-ზარდაცმული, ისე მკვდარივით გადასვენებული იყო, რომ სანამ მსახურმა ორჯერ ზედი-ზედ ხმა მალა არა სთქვა, ვერა გაიგორა. მერე ერთბაშად წამოხტა და დუყიერა: «მესმის, მესმის, მადლობა მოახსენე, უფველად ვიხსენებთქო».

მერე დიდ-ხანს ხელების ფშენვით წინ და უკან დადიოდა და აღელვებული ბუტბუტებდა:

«მე სულ იმის დედის ბრალი იქნება! შავი, ვაი, როგორ მოვტყუედი! ნუ თუ ჩემი ხედრი ეს იყო? თავს კი ვაგვიმართლებ, მაგრამ გული კი,—გული მომიკლეს!»

ბავიდა რამდენიმე თვე. ნუცა მთელი თავის არსებით მიეცა ქალაღის თამაშობას. მრთხელ ქალებმა თამაშობის დროს სიცილით ჩამოაგდეს ლაპარაკი მსტატინთ ნიკოზე, რომ-

შავებული მიწის რაოდენობა მატულობდა. 350 ვერსზედ მტრე გასუყვეტელი მინდორი ეჭირათ შავ დროებს. სოფლები და ქალაქები ჩქარა შენდებოდენ ამ მინდორებზე და მათი მნიშვნელობაც მატულობდა დღითიდღე. შვიდი წლის შემდეგ, ლიუმ ისე ძლიერად იგრძნო თავის თავი, რომ ანამის მეფეს უარი გამოუცხადა (ხარჯის ძლევაზე, და მეფეც იძულებული იყო დათანხმებულიყო ამავდ. შემდეგ ლიუმ იწყო თავის სამფლობელოს გამგეობა სრულიად თავისუფლად და დამოუკიდებლად. საოჯახო და სამხედრო საქმეები, სამართალი, მოხელეების გამწესება და სხვ. სულ იმის ხელთ იყო. სასჯელი სასტიკი და მსწრაფი იყო; თავის მოკრა, ჩამოხრჩობა და ჯოხებით ცემა შეადგენდა იმის სასჯელს. აპატიმრებას და სამშობლოდგან განდევნას სრულიად არა ხმარობდა.

მხარე, რომელიც შავმა დროებმა დაიჭირეს, ტყიანი, ოღრო-ჩოღრო და მრავალ-ნაკადულიანი ადგილია; მთის წვერებზედ იმდენი ვეფხვი და მგლები იყენენ, რომ მარტოდ ვერაინ ბედავდა იქ ასელას და ბევრნი მიდიოდენ ერთად შეშის საჭრელად. აპას გარდა, აქ მამუნებიც ძლიერ ბევრია. მიმუნებსა და მცხოვრებლებ შუა გასუყვეტელი ბრძოლაა, რადგანაც პარველნი მეტის-მეტად უფუტებენ ყანებს და სხვა ნათესს იმიტომ კი არა, რომ ისარგებლონ, არამედ ტყუილად, თავის-შესაქცევრად. ბევრჯერ მომხდარა, რომ მიმუნებს ამგვარად ერთ ღამეს მთელი ნათესი მინდორები განადგურებინოთ. იმათ წინააღმდეგ მცხოვრებლები ხმარობენ «საფრთხელებს», რომლებიცსაც მიმუნებს ძალიან ეშინიანთ.

უკანასკნელ წლებში კოლონიამ ძალიან წინ წაიწია და დიდ წარმატებაში შევიდა. შავი დროების

მელსაც მრევანში ვიღაც რუსის გამბიო შეერთო.

«დედა იმისი თურმე ფიწვნებაო,— ამბობდა ერთი ქალი,— ტელეგრამით გაჩქარებული იბარებს შვილსა; ხან ვითომ თითონ კედებო, ხან ვითომ უფროსს ესაჭიროებო, მაგრამ რაღას გააწყობს, იმათ ვერაინ კიდევ გადაუწყვირათ.

ნუცა აღელვებული ყურს უდებდა და თავს ძალას ატანდა, რომ არაის შეემჩნია იმისთვის აღშფოთება. ამასკით არა თუ, საღამოობით, ხან დისხან დილაობითაც თამაშობდა ქალაღდს. მმარცხ ხელს უწყობდა, რადგან უიმისოდ ისე ჩაფიქრებული იყო ნუცა, რომ თითქმის ამ ქვეყანას აღარ ეკუთვნოდა. მქიმები შიმობდენ, ურჩევდენ გართობას; თითონ ზაქარია კი იმითი ნუგეშობდა—უშვილობას სწუხსო, თუ ღმერთმა წყალობა მოიღო და შვილი მოგეცა, მაშინ ჩემი ნუცა სულ გამოიცვლება და ისევე გაყოჩაღდებაო.

ანას. —სა.

რიცხვი 80,000-მდინა აღიდა, შეითელი დროშებისა 60,000-მდინა და თეთრი დროშებისა 30,000-მდინა. ამას 20,000 ადგილობრივი მცხოვრებლებიც რომ მიეუმატოდ, მათი რიცხვი სულ ერთიანად 200,000-მდინა იქნება. მარტო ჭაბუკობა—17 წლიდან მოკიდებული 24 წლამდინა—იქნება 20,000-მდინა. მსენი სულ ყველანი არიან ლონიერი, მარჯვე, მარდი და მშენიერი ყმაწვილი კაცები, რომელნიც მთებზე ისე დაჰხტიან, როგორც მშველნი. ამასთანავე ისინი გამბედავნი, გულადნი და ნაკლულევანებათა ამტანი არიან. ამ ყმაწვილი კაცებისაგან არის შემდგარი ძლიერი და მრისხანე ლაშკარი.

შავი დროშები გულ-მოდგინედ იცავენ მთების გასაღას, რომელიც შეადგენს მტრის მოსაგერებელ ადგილს. მაგრამ, ვიდრემდის ამ გასაღამდის მივიდოდეს მტერი, ბევრი ვიწრო კლდინი ადგილები უნდა გაიაროს. ამას გარდა, ბევრი სხვა მოსაგერებელი სიმაგრეებიცა აქვთ გამართული. შავი დროშების დელაქა-ლაქი არის ტან-ჭუ-ჩანგი, რომელიც შიაც აღებ-მიცემობა აყვავებულს მდგომარეობაშია; პური და ბრინჯით ვაჭრობა ძლიერ შესამჩნევია. ამ ქალაქში იმყოფება უმაღლესი გამგეობა (იამენი). ხსენებულ დროშების საზოგადოებაში შესვლა ვისაც უნდა, იმან ჯერ უნდა უამბოს ლიუს თავისი წარსული ცხოვრება და გამოაცხადოს—რომელ დროშებთან უნდა ცხოვრება. მერე უნდა აჩვენოს, რის ნიჭიცა აქვს და, შემდეგ გამოცდისა, იმას ან მიიღებენ თავიანთ საზოგადოებაში, ან უარს ეტყვიან. საზოგადოდ ყველანი ერთ-ხმად ამტკიცებენ, რომ ლიუს-ჭუ-ჩუ სამაგალითო გამგებელია.

შალაგრაბი

(ქრდილოეთის სააგენტოსა.)
8 მარტს.

სოქნი. ახალი რუსეთის ელჩმა ბულგარიაში გაიანდერმა გუშინ ჩააბარა მთავარს ალექსანდრეს თავის გრამოტებს.

ბერლინი. ელჩი ორლოვი ხვად ჩააბარებს იმპერატორს თავის გრამოტებს.

რომი. სამინისტრომ სამსახურად დათხოვნის ქადაგდი შეიტანა, მაგრამ მეფის გარდაწყვეტილებამდინ ისევ განაგებს საქმეებს.

ბრისტინი. მეფე სტოკჰოლმში წავიდა და თავის მოადგილედ მემკვიდრე პრინცი დასტოვა.

სუაბი. ოსმან-დიქმას განუდგნენ მომხრენი და ამის გამო წავიდა სუდანის შეა-გულისკენ.

9 მარტს.

პეტერბურში. გუშინ გარდაიცვალა 91 წლის მოხუცი, კარის მინისტრად ნამყოფი გრაფი ვ. ადლერბერგი.

ლონდონი. საზოგადოებათა პალატაში წაიკითხეს ტელეგრამა გენერალის გრაჰამისა, რომელიც ამტყუნებს იმ ხმებს, ვითომც ინგლისელები უწყალოდ ეპურობოდენ დაჭრილ ტყვეებს. ტელეგრამაში ნათქვამია, რომ არაბები შეწყალებას სრულებით არც თითონ თხოულობდენ და არც არავის იწყალებდენ და ამის გამო მეტი გზა არ იყო, უნდა გვეზოცაო. ეხლა სამს შეიხს მორჩილება გამოუცხადებია და იმედი აქვთ, რომ სხვებიც მათ წაჰბაძვენ. ხართუმსა და კარის შორის ტელეგრაფით მიწერ-მოწერა ჯერ კიდევ შეჩერებულია; ბერბერში ჩირქოლია.

ხრისტინი. სახელმწიფო რჩევამ ვადუწყვიტა მინისტრს ფონტს სამსახურიდამ გადაყენება.

რომი. ამობენ, რომ ხელმწიფე ახალი სამინისტროს შედგენას მიანდობს დეპრეტისს ან ვანჩინოს.

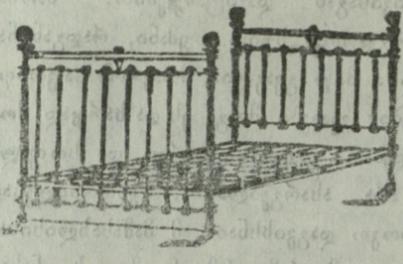
განსხლავანი

სამპურნალოს, დაწესებულს ვარდამ მავალი ავად-მყოფებისთვის თბილისის მოქალაქეთაგან, 4-ის აპრილის 1866 წლის სახსოვრად, აქვს პატივი აუწყოს თბილისის მცხოვრებლებს, რომ ახლად განსნილს მისს განყოფილებებში ხარშსში—აბანოებთან, ხალათოვის სახლში, ავად-მყოფები მიიღებინ 9 საათიდგან 11 სათამდინ, ხოლო აშლაბურში, კახეთის მოედანზე, იმ სახლში, რომელიც ფორაქოვს ეკუთვნოდა, 11 საათიდგად 1 სათამდინ.

სამკურნალოს დირექტ. ლისიკვი.
(3—1)

ბ. ხემლმსი, რომელსაც ვარშავის კონსერვატორიის სრული კურსი აქვს შესრულებული და არის მოწაფე მაშოპოში, აძლევს მუსიკის გაკვეთილებს ფორტოპინოზე, ფიქსგარმონიაზე, და აგრეთვე ასწავლის მუსიკის და გარმონიის თეორიას (გენერალბანსი), სცხოვრობს ფრანგების ელესიის სახლში, კუკიაში.
(6—3)

ინგლისური რკინის კრამოტები

ერთის საწოლი 7 მანუიდგან და ორის საწოლი 14 მანუიდგან, მათი ლეებები, ზღვის ბალახით გატენილი 5-დგან 8 მანუთამდინ. კიდევ შემდეგი ნიუტუბა იყიდება 25%-ით უფრო იაფად, კიდევ სხვანს სადმე: ბრიტანის მტრის ნიუტუბი, ჩაინუბი, სავარაქე, სავარაქე, ჩაინა და სტოლის კოკუბი ჩანგლებითა, ფადნოსი, დასადგელო, შირის-სახანი, სტაქნები, სუფოკინი, სწუაო, სკუბი, რიუტუბი, გრაფინგები, სავარაქე თუტუბი, ბლუდები, სსალათუბი, ტაშტუბი, სარტუბები, სამაროლები, გარბი-

ცის საფუკები, უნგინოები განისა და ქალისა, ადვირები, სლასტები, ტანის-მოსის დასავადებლები, საბალო მავარაქლები, ვაქსები, უთოები, წისქვილები, სურსები, ქალები, კლიტები, ინგლისის თოფები და რეკოლგურები, შიუები, ზარბადები, კაშაიულები, საფანგები, ნინბები, ვატერპრუტები, სანბები, ჩულები, წინდები, სუფურები, სალტეტებისათვის რეკოლები, ემალანს ჭურჭლები, მურაბები, კამფეტები, შიკულები, სოუსები, ზღვის ბალახი, დიმიკატონები და სს. ინგლისურს მალაზიებში №№ 156, 157, 158, 159 და 160. ამ ნომრებს უურადდება მიაქციეთ. (100—75)

ქალაქის გაგებობა

იწვევს, ვისაც სურს საქალაქო სახლის კედლების შედგება აიღოს მობძანდეს გამგეობაში ფსსზე მოსაღაპარაგებლად 13 მარტს დილის 12 საათიდგან. (3—2)

საკლობუსო კალმები

რომლებითაც შეიძლება წერა სულ მსხვილ, უსუფთოა ქადადდი. ერთად-ერთი სააგენტო—ინგლისის მალაზია. იქვეა აწარებული სხვა-და-სხვა გვარის კალმები, უოკლის „სელისათვის“—25% იაფად, ვინემ სხვანს. იქვე: მელანი, ქადადდი, განკრტები, რეკულები, ლაქი, კარანდაში, პენალი, კალმები, ბუძაყნიკები, შორს-სივარები, ალბომები, რამკები, მავარაქლები, სამარტუბები, სანთელი, სალესი, ცარაშკები ჭურჭლების საწმელად (ბორაგსი), თუთრულისათვის, შატარა ხალესი, იატაკისათვის კლიონგები, ტასტები, სავარძლები, სარკები, სავარცხლები, ბესმენი, ზარები, ბინოკლები რეკუტები, ვატერპრუტები, შირის-სასაბები, კომპასები, ტერმომეტრები, ძეწები, ნემსები, მავანტები, სვისტოკი, შომონი, ქამრები, სარტულები, საყუდური, შრობები, სავარძლები, კანბები, ფილტრები, შხოტკები, თავის. ტანისამოსის, ცხენის და შატენტანი მავანტოშები, კრაკები, სავქიმა ქადადდი ვატერ-გლოზეტისათვის და სს. და სს.

პატაშქი—20 კ. (100—58)

მავანდა	რკინის ზვა
ხორავისა, რომელიც იყიდება თბილისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელდახელ 1 მარტიდამ 1 აპრილამდე 1884 წ.	თბილისიდან ქუთაისისკენ მიდს 8 საათზე და 31 წამ. დილით.
გამომცხვარი შური რუსეთის ფქვილისა— 1 გირ. 5 კ.	თბილისიდან მარტო ხაშურამდინ 3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან.
აჭურის ფქვილისა: შირკელის ხარისხისა— 1 გ. 3 კ.	თბილისიდან ბაქოსკენ 10 საათზე და 45 წამ. დილით.
მურისა— 1 გ. 2 1/2 კ.	(სამშაბათობით სანქარო 10 ს. 58 წ. დამ.)
იმეკე ფქვილ. თორნუში გამომცხვარი: შირკელის ხარისხისა— 1 გ. 5 კ.	ქუთაისიდან თბილისისკენ 12 საათ. და 25 წამ. შუადღ. უკან.
მურისა — 1 გ. 3 1/2 კ.	ქუთაისიდან ბათუმისა და ფოთისკენ 5 საათზე და 20 წამ. შუადღის უკან.
მესამისა — 1 გ. 3 კ.	ბათუმიდან თბილისისკენ 8 საათ. დილისა.
ჭკარის-მამის შური: შირკელის ხარის. ლავაში 1 გ. 5 კ.	ფოთიდან თბილისისკენ 8 საათ. და 45 წამ. დილისა.
მურის ხარის. ლავაში 1 გ. 4 კ.	ფოთიდან ბათუმიდამ მოძავალი თბილისში შემოდის 10 საათზე და 25 წამ. დამიან.
მესამისა — 1 გ. 3 1/2 კ.	მარტო ხაშურიდამ მოძავალი თბილისში შემოდის 8 საათზე დილისა.
ძრახის ხორცი: შირკელის ხარისხისა— 1 გ. 9 კ.	ბაქოდამ მოძავალი შემოდის თბილისში 2 საათ. და 30 წამ. დილისა.
მურის — 1 გ. 8 კ.	(შარსკვებობით სანქარო 7 ს. 53 წ. დილ.)
სუკი . . . — 1 გ. 16 კ.	
ცხვრის ხორცი — 1 გ. 10 კ.	
ღორის ღორცი: შირკელის ხარისხისა— 1 გ. — კ.	
მურის — 1 გ. — კ.	